

PESTPROTOCOL

1. Uitgangspunten

Pesten komt helaas op iedere school voor. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en serieus aanpakken. Uitgangspunten daartoe zijn:

1. Pesten is een probleem voor alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders.
2. De school probeert pestproblemen te voorkomen. Het onderwerp 'omgaan met elkaar en pesten' wordt regelmatig met de kinderen besproken - ook los van een acute peestsituatie. Door het jaar heen worden omgangs- en sociale items als centraal thema in de school onder de aandacht van de kinderen gebracht door middel van de Regenboog oefeningen.
3. De omgangsregels in de school zijn vastgelegd en hangen zichtbaar in iedere klas. Deze kunnen vanuit een centraal thema voor een klas of de gehele school nog nader worden gepreciseerd. Daarin hebben de leerlingen zelf een duidelijke rol.
4. In een acute peestsituatie nemen de leraren duidelijk stelling - ook van de ouders wordt verwacht dat ze dat doen. Daarbij gaat het om het signaleren van pestgedrag en het optreden daartegen. De school kiest daarbij voor een directe aanpak.
5. Wanneer het probleem naar de mening van één der betrokkenen niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
6. Op de school is een vertrouwenspersoon aangesteld - zie de infopagina's uit de schoolgids.

2. Pesten en plagen

Pesten is het systematisch toepassen van lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld door één of meer leerlingen op (een) andere leerling(en), die zich niet (meer) kan of kunnen verdedigen. Binnen een groep kinderen zullen er altijd verschillen zijn in persoonlijkheid en ontwikkeling. Deze verschillen vragen om een pedagogische benadering. Peestsituaties die daaruit ontstaan worden dan ook primair vanuit een pedagogisch standpunt beschouwd als een leersituatie voor de kinderen. Zoals het hoort in leersituaties erkent de leerling daarin de autoriteit van de leraar. Wanneer gedragaspecten die voortkomen uit verschillen tussen kinderen zich onttrekken aan het gezag en de waarneming van de leraar wordt de grens gepasseerd tussen een pedagogische situatie en een notoire peestsituatie die om maatregelen vraagt.

Er is onderscheid te maken tussen pesten en plagen:

Bij pesten is er sprake van een zekere systematiek én van een ongelijke machtsverhouding. Plagen is meer incidenteel en is er een gelijke machtsverhouding.

Bij pesten is er een 'winnaar' (de pester) en een verliezer (de gepeste), terwijl er bij plagen een winnaar noch verliezer is.

Bij pesten kan de verliezer niet meer voor zichzelf opkomen en loopt deze (blijvende) schade op.

Bij plagen kan de geplaagde zich verdedigen en loopt geen schade op.

Voorbeelden van pesten:

- zogenaamd leuke opmerkingen maken over de ander;
- (regelmatig) uitschelden;
- voortdurend beschuldigen;
- doorgeven van briefjes over een ander;

- uitsluiten met spel;
- regelmatig dingen afpakken;
- denigrerende opmerkingen maken;
- bewust negeren, misleiden;
- opwachten, achternaaan voor of na schooltijd;
- het beledigen, beschuldigen van een medeleerling via een internetapplicatie;
- het zonder wederechtelijk openbaar maken van feiten of afbeelding van een leerling op internet.

Het pesten gebeurt vaak onder de oppervlakte.

Goed waarnemen en opvangen van mogelijke signalen is dus essentieel!

Mogelijke signalen zijn:

- Teruggetrokken, schichtig gedrag;
- juist oneigenlijk, verhard gedrag van een gepest kind.
- Isolatie van een kind: speelt het vaak alleen?
- Groepsvorming, fluisteren, geheimen...
- Gezondheidsklachten zoals buikpijn, vaker verzuimen.
- Vragen en opmerkingen van ouders over het functioneren van hun kind.

3. Wat zijn onze regels?

- Doe niet bij een ander wat je zelf ook niet zou willen.
- Noem elkaar bij de voornaam, geen scheldwoorden of ongewenste bijnamen.
- Er wordt niet geslagen, geschopt, gekrabbd, geduwd etc.
- We hebben de STOP-regel: als je wilt dat een ander ergens mee ophoudt, zeg je "Stop", en dat gebeurt dan ook!
- Als bij een conflict praten niet helpt, ga je naar een leerkracht (bijvoorbeeld de pleinwacht) en meldt het. Dit is geen klikken.
- We lachen elkaar niet uit.
- We maken geen vernederende opmerkingen.
- We komen niet ongevraagd aan andermans spullen.
- De regels gelden ook voor en na schooltijd.
- Kinderen melden aan een leerkracht wanneer zij zelf of een ander vervelend wordt behandeld. Dat is geen klikken!

Wanneer fase 2 (zie stappenplan) ingezet wordt, is er altijd een vermelding in het kind dossier.

4. Onze aanpak van het pesten

4.1. Wie - wat - wanneer?

De basis voor de aanpak van pestproblemen ligt in de pedagogische uitgangspunten van de vrijeschool, waarin de emotionele en gevoelsontwikkeling van de leerling een centrale plaats inneemt.

Wanneer pestgedrag wordt geconstateerd, geldt de volgende aanpak:

Zie stappenplan

Fase 1: Op meldingen van pesten door een leerling moet altijd gereageerd worden door de leraren. Als de leraar het pestprobleem heeft kunnen oplossen op een geëigende manier (zie stappenplan), dan vraagt deze aan de kinderen of de situatie hiermede opgelost is. Deze oplossing hoeft niet per moment bereikt te worden; de leraar kan er de volgende dag op terug komen of vanuit zijn gezag toezicht houden op de kinderen zodat het pesten in de toekomst voorkomen wordt.

Fase 2: Als het probleem niet opgelost is meldt de leraar aan de ouders van de betrokken kinderen wat er is voorgevallen. De leraar overlegt met ouders wat er gedaan kan worden en maakt met hen afspraken om hen op de hoogte te houden.

1. De leraar komt op het probleem terug en probeert dit op te lossen. De leraar houdt de ouders op den hoogte van de voortgang en meldt een en ander ook in de pedagogische vergadering.
2. De in fase 2 gemelde voorvallen worden in de lerarenvergadering als mededeling ingebracht. De leerkracht maakt verslag in Volglijn

Fase 3: Ernstige peestsituaties worden altijd aan de directie gemeld. Te denken valt aan situaties waarbij:

- kinderen lichamelijk letstel oplopen;
- seksuele intimidatie of misbruik;
- leerlingen bijzonder overstuurd zijn;
- de ouders de situatie hoog opnemen;
- een leerling weggelopen is van school;
- er zich naar de beoordeling van de leraar een ernstige peestsituatie voordoet. De directeur neemt de regie.

Fase 4: Indien het niet mogelijk is de problematiek op te lossen worden volgende mogelijkheden ingezet:

- a. een klassen- of kinderbespreking waarbij door het team aanbevelingen worden gedaan;
- b. Externe hulp zoeken bij de GGD, de schoolbegeleidingsdienst of bureau jeugdzorg.

Fase 5: Regenboog interventie

Fase 6: Wanneer leerlingen bij voortdurend blijven pesten kunnen ze tijdelijk apart gezet worden in de school of in een andere klas geplaatst worden. Daarbij is de klassenleraar verantwoordelijk voor de voortgang van het lesprogramma (apart werk voor de leerling verzorgen).

Fase 7: Als de pester op school klaarblijkelijk niet te handhaven is dan neemt de directeur contact op met leerplichtambtenaar om te overleggen hoe nu verder de situatie aan te pakken.

3. Bij fase 3 tot en met 7 worden de ouders altijd ingelicht door de directie en wordt er met hen overlegd ten aanzien van de te nemen maatregelen.
4. Wanneer ouders de noodzakelijk te nemen maatregelen niet steunen, of de peestsituatie ontkennen wordt ook hulp gezocht bij de bovengenoemde instanties - uiteindelijk kan besloten worden het contact met ouders te verbreken en de leerling te schorsen. Waarna een verwijderingsprocedure in gang gezet kan worden.

4.2. Maatregelen en aanpak

- Leerkrachten nemen kinderen zo goed mogelijk waar en signaleren eventuele problemen en nemen die serieus. Dit houdt ook in: *een actieve pleinwacht*, die tijdig buiten is en toezicht houdt.
- Als er problemen zijn in de klas of op het plein, worden deze in eerste instantie door de eigen leerkracht uitgezocht en uitgepraat en zonodig worden er maatregelen getroffen.
- We bespreken pestproblemen met de betrokkenen: in een groepje, of zonodig klassikaal om duidelijk te krijgen wat er mis ging en hoe het anders zou moeten.

De huisstijl van onze school is daarbij:

- We lossen onderlinge ruzies en problemen op door (gemeende) excuses, troost en een handdruk en door het gesprek aan te gaan met betreffende leerlingen, van waaruit duidelijk wordt hoe het wel opgelost had kunnen worden of welke vaardigheden ingezet hadden kunnen worden (als leerpunt)
- We maken afspraken, waar we later op terug kunnen komen.
- Als er echt sprake is van pestgedrag, heeft dit consequenties (zie stappenplan).
- Zonodig kunnen pester en gepeste geholpen worden door de pester (tijdelijk) te isoleren: een plek te geven tijdens de pauze of (tijdelijk) binnen te houden tijdens een pauze, met het nodige (straf)werk. De regels van onze huisstijl worden regelmatig in de klassen besproken en in voor de kinderen begrijpelijke neerslag in de klassen opgehangen.
- De leraren evalueren de huisstijl van de school regelmatig om bewust te blijven van deze gezamenlijke regels.
- Door een één regel enkele weken centraal te stellen. Deze 'regel van de maand' wordt met de kinderen besproken en wordt door de hele schoolgemeenschap bewust gehanteerd. Dat gebeurt door:
 - o in de teamvergadering te overleggen hoe de regel gepresenteerd zal worden aan de klassen.
 - o de afspraak dat de leraren elkaar onderling aan de afspraken herinneren en waar nodig overleggen om onduidelijkheid of eigen interpretaties zoveel mogelijk té voorkomen
 - o mededeling voor de ouders in de Nieuwsbrief.

4.3. Werkvormen om pestgedrag bespreekbaar te maken in de klassen

- Oefeningen uit de Regenboog

En daarnaast:

- Vertellen van pedagogische verhalen;
- met de kinderen reflecteren op verhalen uit de vertelstof.
- kringgesprek over een ruzie of pestperikelen.
- Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen;
- regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
- Coöperatieve werkvormen

Bij alles wat er samen met kinderen gedaan wordt is het allereerst van belang dat de boosheid of verdriet getemperd zijn. Dan pas kan er een leersituatie ontstaan.

De opvatting dat de leraar met alle middelen moet voorkomen dat er gepest wordt, waarbij geen tegenspraak wordt geduld, maakt het voor de kinderen moeilijk om tot inzicht en bewustzijn te komen. Te veel sturing in de gesprekken met kinderen, te veel opleggen van wat kinderen moeten begrijpen of beloven maakt deze gesprekken tot een formaliteit.

Daarom is het belangrijk om de aanpak van pestproblematiek te beschouwen als een (serie) les(sen) voor de klas. Deze lessen vragen om serieuze voorbereiding en afweging van de manier van overleggen en werkvormen.

4.3.1. Aanpak van een niet direct opgeloste peestsituatie

Als een peestsituatie met betrokken kinderen of de gehele klas niet direct opgelost zijn, ontstaat er een situatie waarin de leraar moet zeggen: "Nu is alles veel te heftig om er op in te gaan. Denken jullie over de problemen na, spreek er met je ouders over; ik denk ook na en morgen zullen we zien hoe we hier met elkaar mee aan het werk gaan," dan ervaren de kinderen dat hun problemen serieus genomen worden en dat hun inzicht daarbij ook van belang is.

Mogelijkheden om een klassenaanpak te realiseren zijn:

- uitgaan van een sociogram;
- vragen aan kinderen voorleggen die ze in groepen bespreken;
- (in hogere klassen) kinderen aanwijzen als raadgevers voor de leraar bij de bespreking de klassenproblemen;
- de kinderen zelf te beantwoorden vragen laten bedenken;
- kinderen de situatie laten analyseren en aanbevelingen laten formuleren - die ook de leraar kunnen betreffen;
- kinderen zelf de maatregelen laten formuleren die genomen moeten worden.

4.4. Adviezen aan de ouders van onze school:

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken of met de wijkagent.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Maak uw kind duidelijk dat u pestgedrag niet accepteert (wijs het gedrag af, maar uw kind niet)
- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Neem contact op met de leerkracht van uw kind en bespreek het pestprobleem.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

4.4. Dit pestprotocol streeft de volgende doelstellingen na:

- Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

5. Schema aanpak pestproblematiek

	situatie	aanpak	afsluiting	niet opgelost?
I	4.1.1. peestsituatie wordt gesignaleerd	4.1.2. Leraar zoekt oplossing samen met de betrokken kinderen.	Vragen aan kinderen of de situatie opgelost is; hier later nog eens op terug komen.	zie regel II
II	4.1.3. Er is geen oplossing van de situatie onder I	4.1.3. De leraar meldt de situatie aan de ouders van de betrokken leerlingen. 4.3.1. De leraar komt nader op het probleem terug. 4.1.5. Melding in de pedagogische vergadering	Bij oplossing door de leerkracht: 4.1.4. melding aan de ouders en de pedagogische vergadering	zie regel IIIa
IIIa	4.1.5. Er is sprake van een ernstige peestsituatie	4.1.5. In de pedagogische vergadering wordt de peestsituatie besproken Notitie in het pestlogboek. Melding aan directie. Melding aan ouders. Aanwijzen van verantwoordelijke begeleider(s) van het proces. 4.1.7. Eventueel opstellen van handelingsplan (Zorggroep) Oplossingsmogelijkheden: 4.1.3. Diverse werkvormen	4.1.5. Melding aan ouders, pedagogische vergadering, directie. Evaluatie in: - pestlogboek - handelingsplan In handelingsplan planning van volgen van de situatie. Zorg voor slachtoffer en pester organiseren.	zie regel IV
IIIb	4.1.6. Situatie die direct als 'ernstig' wordt gekwalificeerd.	4.1.5. zie hierboven	4.1.5. zie hierboven	zie regel IV
IV	Een ernstige peestsituatie die verdere begeleiding behoeft.	4.1.8.a: klassenbespreking 4.1.9. plaatsing in ander klas 4.1.8.b. steungroep 4.1.8.c. externe hulp zoeken * altijd melding aan ouders	4.1.5. zie hierboven	zie regel V
V	geen oplossing te vinden	4.1.10. contact met de leerplichtambtenaren opnemen en bezien of plaatsing op een andere school mogelijk is. 4.1.12. Indien ouders de aanpak niet steunen: aansturen op verbreking relatie met ouders * altijd melding aan ouders	4.1.10/12. plaatsing op een andere school	